

Kertészet általános jellemzése

<http://ujkert.szie.hu/oktatas/letoltheto-oktatasi-segedanyagok/kerteszet-gvam>

<https://elearning.szie.hu/course/view.php?id=11091>

■ Mezőgazdaság

● Kertészet – 5 ágazat:

- gyümölcsstermesztés
- szőlőstermesztés
- zöldségstermesztés
(beleértendő a gomba-stermesztés is)
- dísznövénystermesztés
- gyógy- és aromanövény t.

• Szaporítóanyag előállítás

- kertimag stermesztés
- palántanevelés
- faiskolai stermesztés

((táj- és kertépítészet))

Kertészeti stermesztés jelentősége az EU-ban

- 1,4 M gazdaság
- 50 Mrd € elsődleges kibocsátás
- Zöldség-gyümölcs produktum 120 M tonna
- Ebből 70 M t frissen elfogyasztott (36 M t gyümölcs, 34 M t zöldség), a többi feldolgozott

A **kertészet** egyedi ápolást igénylő növények stermesztésével és parkok, kertek gondozásával foglalkozó művelési ág.

Kertészet alapvető feladatai

- lakosság kertészeti termékekkel való ellátása
- export
- feldolgozóipari alapanyagok előállítása
- munkaerő foglalkoztatása
- ipari termékek felhasználása

Kertészet általános jellemzői

- az agrárgazdaság talán legsokoldalúbb és legsokszínűbb főágazata
- fogyasztás volumene szoros kapcsolatban áll az életszínvonallal
- beruházási igénye és bruttó termelési értéke nagy
- kiemelkedően munkaigényes
- nagy a szerepe a vidéki lakosság foglalkoztatásában és jövedelmi színvonalában
- szerepe van az emberi környezet alakításában

Kertészeti stermesztés jelentősége Magyarországon

- Területe kb. **250 ezer ha** (zöldség 90 e., gyümölcs 80 e., szőlő 65 e., gyógy. <30 e., díszn. 1,5 e. ha), mezőgazdaság <5%-a
- Kertészeti ágazatok éves elsődleges kibocsátása kb. **350 Mrd. Ft.**, ami a teljes mezőgazdaság (kb. 2.700 Mrd Ft) **13%-a**
- Elsődleges kibocsátások: zöldség 160-190, gyümölcs 80-95, szőlészet 60-70, dísznövény 12,5, gyógynövény 8-10 → 20-23 Mrd Ft
- 2018-ban 28 e. gyümölcs- és 9 e. zöldségstermesztő igényelt közvetlen támogatást; dísznövény 2,5 e. fő, gyógynövény
- ZGy ágazat éves munkaerő igénye kb. 140 e. fő

Jelenlegi körülmények, tendenciák

- Korlátok nélküli, nyílt piac az EU-ban
- Kedvező földrajzi adottságok
- Megvannak a fejlesztés lehetőségei
- Fejlesztések zömében EU-s pénzekből
- Egyre komolyabb munkaerő hiány
- Megfelelő ellátás inputanyagokból
- Inputanyagok folyamatos áremelkedése
- Forgóeszköz finanszírozás problémái

- Globalizálódó, koncentrálódó kereskedelem → üzletláncok 70%-os részesedése → nyomott átvételi árak
- Összefogási készség alacsony szintű → hiány van a versenyképes árualapokból (nagy mennyiségű, homogén, ütemezetten leszállított)
- Kezdetleges marketing tevékenység
- 27%-os ÁFA, östermelői rendszer (változóban) → fekete-gazdaság magas aránya → áruk 30-(70)%-a számla nélkül cserél gazdát
- Termesztők viszonylag alacsony képzettségi szintje
- Folyamatosan zajlik a piaci letisztulás

Mezőgazdasági önfoglalkoztatás „honorálása” a magyar adózási rendszerben 2016-ban

- Adóbevétel a minimálbér után 2016-ban: **220 ezer Ft/fő/év**
- Átlagos adóbevétel egy KATA-s (Kisadózó Vállalkozók Tényleges Adója) adózótól 2016-ban: **140 ezer Ft/fő/év**
- Átlagos adóbevétel egy östermelőtől 2016-ban: **20 ezer Ft/fő/év**

/Kemény, 2017/

Kertészeti ágazat fejlődését leginkább akadályozó tényezők

- Munkaerő hiány
- Öntözés alacsony szintje
- Feketekereskedelem magas aránya → átláthatatlan termelés
- Pályázati rendszer hibái, a rendelkezésre álló források nem kellő hatékonyságú felhasználása
- Kutatóintézeti háttér kérdései (alakulóban)
- Szaktanácsadási rendszer kiépületlensége
- Kertészeti képzés problémái
- Termesztők – feledolgozók – kereskedők nem kellő összhangja

Léalma termesztés gazdaságossága

	Alacsony színvonal	Közepes színvonal	Magas színvonal
Hozam (t/ha)	12,5	25,0	42,0
Összes költség (Ft/ha)	402.686	683.230	1.017.512
Önköltség (Ft/kg)	32,21	27,33	24,23
Piaci bevétel (Ft/ha)	306.000	612.000	1.028.160
Jövedelem	-96.686	-71.230	+10.648
SAPS-sel	-25.064	+360	+82.193
SAPS + termelési	+68.171	+93.595	+175.428
SAPS + termelési + AKG	+314.538	+339.962	+421.795

/Forrás: Apáti & Tóth-Kurmai, 2018/

Dísnövények fogalma, funkciója

- Dísnövények: olyan növények, amelyeket díszítő hatásuk miatt, vagy az ember környezetének kedvező alakítása céljából tartunk.
 - Díszítő hatás, esztétikum
 - Kedvező környezet (talajtakarás, por-, hang-, szélvédelem, páratartalom növelés) – biológiai és klimatikus hatás
 - Pszichológiai hatás

Dísnövénytermesztésünk helyzete

- Összes terület 1.518 ha (91,4% faiskola, 5,7% vágott virág és zöld, 2,9% cserepes és hagymás dísnövény), ebből
 - szabadföldi dísnövénytermesztés 1.432 ha, ebből 1.365 ha faiskola (gyeptermetés is ide tartozik), 51 ha vágott virág, 5 ha cserepes és hagymás
 - növényházi dísnövénytermesztés 81 ha (63 ha fűtött és 18 ha fűtetlen), ebből 35 ha vágott virág, 38 ha cserepes és hagymás, 8 ha faiskola /AKI, 2019/
- Dísnövénykertészetekben foglalkoztatottak száma 2510 fő
- Zömében kis- és mikroállalkozások, családi gazdaságok végzik
- Éves árbevétele 12,4 Mrd Ft – 60% faiskola (5,5 MFt/ha), 12,5% vágott virág és zöld (18,3 MFt/ha), 27,5% cserepes és hagymás (79 MFt/ha)
- Összességében nettó importőrök vagyunk /AKI, 2019/

Szabadföldi dísnövénytermesztés

- díszfaiskolai termesztés (díszfák, díszcserjék)
 - 1.358 ha díszfaiskolai terület, jól kialakult termesztőkörzetek, számottevő az export
- rózsatőtermesztés
 - 19 ha, (! Szeged-Szőreg), 0,8 M tő/év, 90%-os exporthányad
- élő dísnövények
- virághagyma termesztés
- virágmagtermesztés
- szabadföldi vágott virágok
- szárazvirág-termesztés
- szabadföldi kétnyári virágpalánta nevelés

Dísnövénytermesztés és értékesítés általános jellemzői

- Kertészet legintenzívebb ágazata
- Egységnyi területen legnagyobb értéket állítja elő, legnagyobb hozzáadott érték, legtöbb a foglalkoztatott
- Nagy kézimunka igényű
- A legszerteágazóbb kertészeti ágazat, több mint ezer növényfajjal és azok sokszorosát kitevő fajtával dolgozik.
- A faj/fajtakínálat folyamatosan változik/bővül.
- Az értékesítés rendkívül ciklikus
- Az EU-ban teljesen liberalizált
- Egyes szegmensei erősen globalizálódtak
- Fogyasztás volumene erősen életszínvonal függő

Növényházi dísnövénytermesztés

- vágott virágok és zöldek
 - 180 ha, 30 faj (szegfű, gerbera, rózsza, liliom, krizantém, hagymás virágok), növekvő import
- cserepes (virág és levél) dísnövények
 - 38 ha (kiültetésre szántakkal együtt), virágos: leveles arány 5:1, több mint 100 faj (ciklámen, mikulásvirág, cserepes krizantém, begónia (elatior), kankalin), 60%-os importhányad
- egy- és kétnyári virágpalánták
 - több mint 80 faj (árvácska, muskátli, kerti begónia, törpe nebáncsvirág, kerti petúnia, paprikavirág, bársonyvirág, verbéna), egynyári:kétnyári 2:1